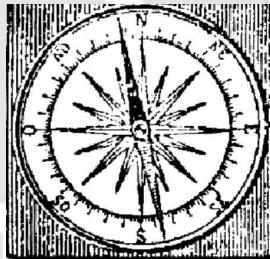


**NIEPEŁNOSPRAWNI**

**PODATKI 2009**



**Poznaj**

**Swoje**

**Prawa**

## **WYDANIE I REDAKCJA:**

### **Stowarzyszenie Klon/Jawor**

ul. Szpitalna 5/5

00-031 Warszawa

tel. (22) 828 91 28

fax (22) 828 91 29

e-mail: [klon@klon.org.pl](mailto:klon@klon.org.pl)

<http://www.klon.org.pl>

<http://www.ngo.pl>



© Stowarzyszenie Klon/Jawor, Warszawa 2010

Wykorzystywanie fragmentów lub całości tekstów broszur z serii „Poznaj Swoje Prawa” wyłącznie za zgodą wydawcy.

*Opracowanie tekstu: Mariusz Świerczyński*

# **NIEPEŁNOSPRAWNI PODATKI 2009 PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB FIZYCZNYCH**

## **Spis treści**

Wstęp.....	2
Zmiany w 2009 r.....	2
Obowiązek podatkowy.....	3
Rozliczenie wspólne.....	4
Obliczanie dochodu.....	6
Jakie kwoty są zwolnione od podatku dochodowego.....	8
Odliczenia od dochodu.....	11
Co uznaje się za wydatki na cele rehabilitacyjne.....	13
Kto może odliczać wydatki na cele rehabilitacyjne.....	17
Jak oblicza się podatek.....	18
1% dla organizacji pożytku publicznego.....	20
O czym należy pamiętać.....	21

## Wstęp

Podstawa prawna:

→ *ustawa z dn. 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jednolity Dz. U. z 2000 r., Nr 14, poz. 176 z późn. zm.)*

Informacje odnoszą się do stanu prawnego i kwot obowiązujących przy rozliczaniu podatku dochodowego za 2009 r.

**Podane w broszurze informacje określają ogólne, najważniejsze zasady dotyczące rozliczeń podatkowych. W każdej bardziej skomplikowanej sytuacji, kiedy nie jesteśmy do końca pewni, czy możemy, np. skorzystać z określonego odliczenia, lepiej to wyjaśnić, zwracając się po poradę, wyjaśnienie do urzędu skarbowego.**

## Zmiany w 2009 r.

W zakresie podatków za 2009 r. w stosunku do roku ubiegłego nastąpiły pewne zmiany.

Przede wszystkim zmieniły się progi podatkowe. **Obecnie mamy dwie stawki podatku – 18 i 32%.** Poprzednie dwa przedziały podatkowe stanowią teraz jeden opodatkowany stawką 18% – dotyczy to dochodów do kwoty 85.528 zł. Dochody stanowiące nadwyżkę ponad tę kwotę opodatkowane są stawką 32%. Kwota wolna od podatku wynosi 556,02 zł. Nie zmieniły się koszty uzyskania przychodów.

W związku z nowymi stawkami podatku, w tym objęciem I przedziałem podatkowym dochodów do 85.528 zł, wspólne rozliczanie się małżonków i rodziców samotnie wychowujących dzieci stało się rozwiązaniem dla tych osób, które mają wysokie dochody (jedno z małżonków), a więc powyżej kwoty 85.528 zł. Nie oznacza to jednak, że ci o niższych dochodach stracą. Co prawda nie skorzystają z tego rozwiązania, ale i tak zapłacą niższy podatek – 18%; niższy bo ich dochody mieszczą się w dotychczasowych – I i II przedziale podatkowym.

Skorygowano przepisy dotyczące ulgi na dzieci.

Wykaz organizacji pożytku publicznego, na rzecz których możemy przekazywać 1% podatku udostępnia na stronie internetowej BIP Minister Pracy i Polityki Społecznej. Nie będzie już konieczna publikacja wykazu w Monitorze Polskim.

**Zasady i kwoty odliczeń w ramach tzw. ulgi rehabilitacyjnej dla osób niepełnosprawnych nie uległy zmianie.**

Składka na ubezpieczenie zdrowotne wynosi w 2009 r. 9% podstawy wymiaru, a jednocześnie można ją odliczać od podatku dochodowego tylko do wysokości 7,75% podstawy wymiaru. Oznacza to, iż zapłacimy z własnego dochodu 1,25% składki, bez możliwości odliczenia od dochodu.

## Obowiązek podatkowy

Obowiązkiem każdego podatnika jest rozliczenie się z urzędem skarbowym. Jeżeli posiadamy dochody tylko z jednego źródła, nie dokonujemy odliczeń, nie opodatkowujemy się wspólnie z małżonkiem, rozliczenia dokona za nas płatnik (pracodawca, ZUS). W innych przypadkach rozliczamy się samodzielnie.

Płatnicy podatku (pracodawcy, ZUS) są obowiązani, w terminie do końca lutego, po upływie roku podatkowego, sporządzić i przekazać informację o uzyskanych przez podatnika w ciągu roku dochodach oraz o pobranych zaliczkach na podatek dochodowy (tzw. PIT-11). **Na tej podstawie podatnik sumuje poszczególne dochody i zapłacone podatki i wpisuje je do zeznania podatkowego, ewentualnie stosując odliczenia i ulgi.** Wypełniamy wtedy zeznanie podatkowe, tzw. PIT. Druki zeznań podatkowych można pobrać bezpośrednio z urzędu skarbowego lub ze stron internetowych, np. <http://www.mf.gov.pl> (wchodzimy w „Podatki”, a następnie w „Formularze podatkowe”).

W przypadku podatników uzyskujących dochód z emerytur i rent, rent strukturalnych, rent socjalnych, świad-

czeń przedemerytalnych i zasiłków przedemerytalnych oraz świadczeń pieniężnych dla cywilnych ofiar wojny, a jednocześnie nie osiągających innych dochodów, niestosujących odliczeń i ulg, nierozliczających się wspólnie z małżonkiem (także nie stosujących wspólnego rozliczenia – samotnie wychowujących dziecko), przekazany do końca lutego podatnikowi i urzędowi skarbowemu dokument „Informacja o dochodach oraz o pobranych zaliczkach na podatek dochodowy” uznaje się jako zawierający obliczenie podatku należnego. Podlega to oczywiście kontroli urzędu skarbowego. Oznacza to, iż podatnik nie musi wypełniać odrębnego PIT przed końcem kwietnia.

### Rozliczenie wspólne

#### Wspólne rozliczenie się małżonków

Jak wspomniano na wstępie, w związku z nowymi stawkami podatku, wspólne rozliczanie się małżonków i rodziców samotnie wychowujących dzieci stało się rozwiązaniem dla tych osób, które mają wysokie dochody (jedno z małżonków), a więc powyżej kwoty 85.528 zł. Nie oznacza to jednak, że ci o niższych dochodach tracą. Co prawda nie skorzystają z tego rozwiązania, ale i tak zapłacą niższy podatek – 18%; niższy bo ich dochody mieszczą się w dotychczasowych – I i II przedziale podatkowym.

Kiedy warto, żeby małżonkowie rozliczyli się wspólnie? Na przykład, jedno z nich zarabia mało lub wcale, a drugie osiąga wysokie dochody (powyżej 85.528 zł). Jeśli dochody małżonków mieszczą się w tym samym przedziale podatkowym, wtedy nie ma to sensu.

Dlaczego? Wspólne rozliczenie polega na dodaniu dochodów małżonków i podzieleniu tej sumy przez 2. Następnie podatek naliczany jest w podwójnej wysokości od ustalonych w ten sposób dochodów.

#### Przykład:

Dochód w ciągu roku	Podatek do zapłacenja, jeśli małżonkowie rozliczają się od dzielnie	Roczny dochód na jednego małżonka, przy wspólnym rozliczaniu się z podatku dochodowego
Żona 24 tys. zł	18%	24 tys. + 96 tys. = 120 tys. zł 120 tys. zł : 2 = <b>60 tys. zł</b>
Mąż 96 tys. zł	32%	

*Przy wspólnym rozliczeniu się dochód na jednego małżonka wyniesie 60 tys. zł. Ta kwota mieści się w I przedziale podatkowym, czyli obowiązująca dla nich stawka podatkowa to 18% (II przedział zaczyna się powyżej kwoty 85.528 zł).*

Możliwość wspólnego opodatkowania dotyczy także wdów/ wdowców, tzn. sytuacji kiedy w trakcie roku podatkowego lub w roku następnym, ale przed złożeniem zeznania podatkowego, jedno z małżonków zmarło; wtedy drugie nadal może skorzystać ze wspólnego rozliczenia.

#### Rozliczanie się osób samotnie wychowujących dzieci

Osoby samotnie wychowujące w danym roku podatkowym:

- dzieci małoletnie,
- dzieci, bez względu na ich wiek, które zgodnie z odrębnymi przepisami otrzymywały zasiłek lub dodatek pielęgnacyjny albo rentę socjalną (a więc dzieci niepełnosprawne),
- dzieci do ukończenia 25 lat uczące się w szkołach (przez co rozumie się również szkoły wyższe), jeśli dzieci te nie uzyskały w roku podatkowym dochodów (z pewnymi wyjątkami),

mogą skorzystać z podobnych zasad (jak przy wspólnym rozliczaniu się małżonków).

Podatek liczymy w podwójnej wysokości od połowy dochodów takich podatników. Tu podobnie jak w podanym wyżej przykładzie (dotyczącym małżonków), czyli przy zarobkach 96 tys. zł rocznie, podatnik musiałby zapłacić 32% podatku. Jeśli jednak skorzysta z ww. możliwości, to wówczas zapłaci 18% podatku (w pod-

wójnej wysokości), ponieważ połowa jego dochodów to 48 tys. zł, a więc mieści się w I przedziale podatkowym.

### Definicja

*Za osobę samotnie wychowującą dzieci uważa się jednego z rodziców albo opiekuna prawnego, jeżeli osoba ta jest panną, kawalerem, wdową, wdowcem, rozwódką, rozwodnikiem albo osobą, w stosunku do której orzeczono separację (...). Za osobę samotnie wychowującą dzieci uważa się również osobę pozostającą w związku małżeńskim, jeżeli małżonek został pozbawiony praw rodzicielskich lub odbywa karę pozbawienia wolności.*

**UWAGA:** Takie rozliczenie jest możliwe także wówczas, gdy rodzic samotnie opiekował się dzieckiem tylko przez część roku. Przykładowo: *kobieta urodziła dziecko we wrześniu 2009 r. i wychowuje je samotnie – może rozliczyć podatek wspólnie z dzieckiem za cały 2009 r.*

O przywilejach dla podatników, którzy mają dzieci piszemy też w rozdziale „*Jak oblicza się podatek*” (*Ulga na dzieci*).

Jeżeli podatnik złoży płatnikowi oświadczenie o zamiarze wspólnego opodatkowania w danym roku podatkowym z małżonkiem, bądź na zasadach przysługujących osobom samotnie wychowującym dzieci, jego zaliczki na podatek będą odpowiednio zmniejszone. Uniknie w ten sposób nadpłaty podatku.

## Obliczanie dochodu

Podatek płacimy od **dochodu**, który osiągnęliśmy w danym roku.

**Dochód = przychód – koszty uzyskania przychodu**

1. Wypełniając zeznanie podatkowe sumujemy **wszystkie przychody podlegające opodatkowaniu**, czyli m.in. środki z:
  - pracy na etacie (lub części etatu),
  - umowy zlecenia, umowy o dzieło,
  - renty, emerytury,
  - najmu, dzierżawy,
  - działalności gospodarczej wykonywanej na własny rachunek,

→ innych źródeł, nawet tych niewymienionych w ustawie.

Na odrębnych zasadach opodatkowane są spadki i darowizny.

**UWAGA:** Należy pamiętać, że istnieją też kwoty, które **nie są opodatkowane** (listę tych tzw. zwolnień przedmiotowych podajemy w kolejnym rozdziale). Oznacza to, iż kwoty te są wolne od podatku i nie dodajemy ich do kwoty przychodów.

2. Od obliczonej kwoty **przychodu** odejmujemy tzw. **koszty uzyskania przychodu**. W 2009 r. są to następujące kwoty:

Zryczałtowane koszty uzyskania:

- ➔ dla pracujących na jednym etacie:
  - miesięcznie – 111,25 zł,
  - za cały rok – 1335 zł,
- ➔ dla wieloetatowców – maksymalnie 2002,05 zł rocznie.

Koszty uzyskania dla osób pracujących poza miejscem stałego lub czasowego zamieszkania, nieotrzymujących rozłąkowego:

- ➔ dla pracujących na jednym etacie:
  - miesięcznie – 139,06 zł,
  - za cały rok – 1668,72 zł,
- ➔ dla wieloetatowców – maksymalnie 2502,56 zł rocznie.

W celu podwyższenia kosztów uzyskania przychodów z tytułu wykonywania pracy poza miejscem stałego lub czasowego zamieszkania, pracownik powinien złożyć pracodawcy odpowiednie oświadczenie.

Jeżeli roczne koszty uzyskania przychodów, określone powyżej, są niższe od wydatków na dojazd do zakładu pracy autobusem, koleją lub środkami komunikacji miejskiej, w rocznym rozliczeniu podatku koszty te mogą być przyjęte w wysokości wydatków faktycznie poniesionych (konieczne są imienne bilety okresowe).

Wyżej określone koszty przyjmuje się w przypadku zatrudnienia. Inaczej będzie np. dla umowy zlecenia (20% kwoty przychodu).

### W przypadku rent i emerytur nie przyjmuje się w ogóle kosztów uzyskania przychodów.

3. W ten sposób, po odjęciu kosztów uzyskania od przychodu, otrzymujemy dochód.

#### Jakie kwoty są zwolnione od podatku dochodowego

Lista zwolnień przedmiotowych (wybrane przykłady):

- 1) **renty inwalidów wojennych i wojskowych**,
- 2) odszkodowania otrzymane na podstawie przepisów prawa administracyjnego, prawa cywilnego i na podstawie innych ustaw (np. odszkodowania za uszkodzenie ciała poniesione w wyniku wypadku samochodowego, za wypadek przy pracy, renty odszkodowawcze z PZU),
- 3) kwoty otrzymane z tytułu ubezpieczeń majątkowych i osobowych (jeśli ubezpieczyliśmy się sami lub ubezpieczyliśmy mieszkanie, samochód, np. odszkodowania z tytułu ubezpieczenia auto casco albo od następstw nieszczęśliwych wypadków),
- 4) **świadczenia rodzinne otrzymane na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych (czyli: zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego, świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny i świadczenie pielęgnacyjne, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka, także taka zapomoga wypłacana przez gminę), dodatki rodzinne i pielęgnacyjne, świadczenia pieniężne wypłacane w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów oraz zasiłki porodowe**,
- 5) zapomogi otrzymane w przypadku indywidualnych zdarzeń losowych, klęsk żywiołowych, długotrwałej choroby lub śmierci – do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym 2280 zł,
- 6) świadczenia rzeczowe lub ekwiwalenty pieniężne wypłacane zamiast tych świadczeń otrzymywane przez emerytów i rencistów od byłych pracodawców oraz od związków zawodowych – do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym 2280 zł,
- 7) **dodatki mieszkaniowe i ryczałty na zakup opału, przyznane na podstawie przepisów o dodatkach mieszkaniowych**,

- 8) diety i pozostałe należności z tytułu krajowych i zagranicznych podróży służbowych,
- 9) ryczałt miesięczny (zwrot kosztów poniesionych przez pracownika z tytułu używania własnego samochodu dla potrzeb zakładu pracy, wjazdach lokalnych), jeżeli obowiązek ponoszenia tych kosztów przez zakład pracy lub możliwość zwrotu wynika wprost z przepisów innych ustaw,
- 10) wartość rzeczowych świadczeń otrzymanych przez pracownika, sfinansowanych w całości ze środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych lub funduszy związków zawodowych – do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 380 zł. Rzeczowymi świadczeniami nie są: bony, talony i inne znaki, uprawniające do ich wymiany na towary lub usługi,
- 11) ryczałt energetyczny dla kombatanów,
- 12) **dodatek kompensacyjny** przyznany na podstawie *ustawy z dn. 24 stycznia 1991 r. o kombatanach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2002 r., Nr 42, poz. 371 z późn. zm.)*,
- 13) **świadczenia z pomocy społecznej** (np. zasiłki stałe, okresowe, celowe, wartość pochodzących z pomocy społecznej świadczeń rzeczowych, otrzymanych posiłków, odzieży, opału itp.),
- 14) dopłaty do: wypoczynku zorganizowanego przez podmioty prowadzące działalność w tym zakresie, w formie wczasów, kolonii, obozów i zimowisk, w tym również połączonego z nauką, pobytu na leczeniu sanatoryjnym, w placówkach leczniczo-sanatoryjnych, rehabilitacyjno-szkoleniowych i leczniczo-opiekuńczych, oraz przejazdów związanych z tym wypoczynkiem i pobytem na leczeniu – dzieci i młodzieży do lat 18:
  - z funduszu socjalnego, zakładowego funduszu świadczeń socjalnych oraz zgodnie z odrębnymi przepisami – niezależnie od ich wysokości,
  - z innych źródeł do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 760 zł,
- 15) świadczenia otrzymywane na:
  - **rehabilitację zawodową, społeczną i leczniczą osób niepełnosprawnych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełno-**

**sprawnych, z zakładowych funduszy rehabilitacji lub z zakładowych funduszy aktywności,**

→ doraźną lub okresową pomoc dla kombatantów oraz pozostałych po nich członków rodzin,

- 16) stypendia naukowe,
- 17) świadczenia pomocy materialnej dla uczniów, studentów, uczestników studiów doktoranckich i osób uczestniczących w innych formach kształcenia,
- 18) nagrody wypłacane przez Polski Komitet Olimpijski i Polski Komitet Paraolimpijski za uzyskanie wyników na igrzyskach olimpijskich i paraolimpijskich,
- 19) świadczenia pieniężne przyznane na podstawie *ustawy z dn. 31 maja 1996 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i ZSRR (Dz. U. z 1996 r., Nr 87, poz. 395 z późn. zm.)*,
- 20) świadczenia pieniężne wypłacane osobom uprawnionym na podstawie *ustawy z dn. 16 listopada 2006 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych (Dz. U. z 2006 r., Nr 249, poz. 1824)*,
- 21) kwoty jednorazowej pomocy finansowej wypłaconej ofiarom prześladowań hitlerowskich przez Fundację Polsko-Niemieckie Pojednanie,
- 22) przychody wolontariuszy otrzymane od organizacji pozarządowych i innych podmiotów, np. z tytułu szkoleń, badań lekarskich, wyżywienia, ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków.

Wypełniając zeznanie podatkowe, posługujemy się informacjami, które otrzymujemy z zakładu pracy, ZUS-u czy od zleceniodawcy (np. w formie wypełnionego formularza podatkowego PIT-11). Tam znajdziemy obliczone kwoty przychodu, kosztów uzyskania, dochodu i zaliczek wpłaconych na poczet należnego podatku.

Rozliczając się z urzędem skarbowym możemy wpływać na wysokość zapłaconego przez nas podatku dochodowego w ciągu danego roku poprzez odliczanie określonych kwot od dochodu. Możemy również zdecydować o przeznaczeniu części naszego podatku na określony cel; służy temu tzw. 1%. O tych dwóch możliwościach piszemy poniżej.

**Odliczenia od dochodu**

Od dochodu odliczamy:

- 1) zapłacone przez podatnika lub potrącone przez płatnika kwoty składek na ubezpieczenie społeczne.
- 2) dokonane w roku podatkowym zwroty nienależnie pobranych świadczeń, które uprzednio zwiększyły dochód podlegający opodatkowaniu, w kwotach uwzględniających pobrany podatek dochodowy, jeżeli zwroty te nie zostały potrącone przez płatnika. Kwoty te mogą być odliczane w najbliższych kolejno po sobie następujących 5 latach podatkowych.
- 3) darowizny przekazane:
  - a) na cele zawierające się w sferze zadań publicznych określone w *ustawie z dn. 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2003 r., Nr 96, poz. 873 z późn. zm.)*, organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego w sferze zadań publicznych (niekoniecznie posiadającym status organizacji pożytku publicznego) lub równoważnym organizacjom określonym w przepisach regulujących działalność pożytku publicznego obowiązujących w innym niż RP państwie członkowskim Unii Europejskiej lub innym państwie należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (poza krajami UE są to: Norwegia, Islandia i Lichtenstein) prowadzącym działalność pożytku publicznego, realizującym te cele.

Sfera zadań publicznych wskazana w ustawie to przede wszystkim: ochrona i promocja zdrowia, pomoc społeczna, działalność charytatywna, działalność na rzecz osób niepełnosprawnych, promocja zatrudnienia, aktywizacja zawodowa bezrobotnych, nauka, oświata, edukacja, wychowanie, kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i tradycji, ekologia, ochrona zwierząt, upowszechnianie sportu, pomoc ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, wsparcie organizacji pozarządowych i innych instytucji prowadzących działalność pożytku publicznego,

  - b) na cele kultu religijnego,



- c) na cele krwiodawstwa realizowanego przez honorowych dawców krwi zgodnie z *ustawą z dn. 22 sierpnia 1997 r. o publicznej służbie krwi (Dz. U. z 1997 r., Nr 106, poz. 681 z późn. zm.)* w wysokości ekwiwalentu pieniężnego za pobraną krew – w wysokości dokonanej darowizny, nie więcej jednak niż kwoty stanowiącej 6% dochodu (łącznie na cele opisane w punktach a, b i c).

Darowizny muszą być potwierdzone dowodami wpłaty na rachunek bankowy obdarowanej instytucji, a w przypadku darowizny innej niż pieniężna – dokumentem, z którego wynika wartość tej darowizny (przy czym w przypadku dawców krwi w dokumencie tym nie uwzględnia się wartości krwi, za którą dawca otrzymał ekwiwalent pieniężny) oraz oświadczeniem obdarowanego o jej przyjęciu.

W zeznaniu podatkowym należy wskazać kwotę darowizny, kwotę odliczenia oraz dane pozwalające na identyfikację obdarowanej instytucji, w szczególności – jej nazwę i adres.

Darowizn nie należy mylić z 1% podatku dla organizacji pożytku. O 1% piszemy w dalszej części opracowania.

- 4) darowizny na kościelną działalność charytatywno-opiekuńczą w wysokości dokonanej darowizny (co oznacza, że darowizna ta, w odróżnieniu od opisanej wyżej, nie jest ograniczona limitem). Wymagane jest pokwitowanie odbioru darowizny oraz, w okresie 2 lat od dnia przekazania darowizny, sprawozdanie o przeznaczeniu jej na tę działalność. W zeznaniu rocznym należy wskazać kwotę przekazanej darowizny, kwotę odliczonej darowizny oraz dane obdarowanego poprzez podanie m.in. nazwy i adresu. Jest to odliczenie przysługujące na podstawie przepisów *ustawy z dn. 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1989 r., Nr 29, poz. 154 z późn. zm.)* oraz *ustaw o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych*.

- 5) wydatki ponoszone przez podatnika z tytułu użytkowania internetu w lokalu (budyńku) będącym miejscem zamieszkania podatnika w wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 760 zł. Małżonkowie mogą odliczyć nawet dwa razy tyle, tzn. 1520 zł (2x760 zł). Konieczne jest jednak wystawienie faktury na ich oboje. W tym celu należy wystąpić do dostawcy usługi z odpowiednim wnioskiem.
- 6) **wydatki na cele rehabilitacyjne oraz wydatki związane z ułatwieniem wykonywania czynności życiowych, poniesione w roku podatkowym przez podatnika będącego osobą niepełnosprawną lub podatnika, na którego utrzymaniu są osoby niepełnosprawne.** Są one ważne dla osób niepełnosprawnych – z tego względu omawiamy je szczegółowo poniżej.

### Co uznaje się za wydatki na cele rehabilitacyjne

Są to następujące wydatki:

- 1) **adaptacja i wyposażenie mieszkań oraz budynków mieszkalnych stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności**, czyli wydatki na: likwidację barier architektonicznych, budowę podjazdów dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, „poszerzanie drzwi”, likwidację progów, wyburzanie ścian działowych, założenie okien zamykanych z niskiego poziomu, położenie terakoty antypoślizgowej, likwidację wanny i założenie brodzika ze specjalnym siedziskiem dla osób niesprawnych ruchowo, założenie „wiszącego” sedesu oraz umywalki „bez nogi” umożliwiających swobodne podejście wózkami, także umywalki sterowanej ręcznie lub automatycznie, montaż wszelkiego rodzaju uchwytów, specjalnych baterii dla osób z niesprawnymi dłońmi, montaż opuszczanych szafek i blatu kuchennego z możliwością podejścia wózkami, montaż drzwi przesuwanych itd. Możemy również odliczyć koszty prac związanych z adaptacją, np. musieliśmy wyburzyć ściany w łazience i zniszczyliśmy glazurę. Odliczamy wtedy także koszty położenia glazury. Ale jeśli glazurę kładziemy z własnej inicjatywy, bo nie podoba się nam kolor starej, to już nie!

- 2) przystosowanie pojazdów mechanicznych do potrzeb wynikających z niepełnosprawności.** Dotyczy to tzw. oprzyrządowania, a nie zakupu samochodu lub części do niego. Mieści się tu również zabezpieczenie progów samochodu przed zniszczeniem przez wózek, montaż bagażnika na wózek.
- 3) zakup i naprawa indywidualnego sprzętu, urządzeń i narzędzi technicznych niezbędnych w rehabilitacji oraz ułatwiających wykonywanie czynności życiowych,** stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności, z wyjątkiem sprzętu gospodarstwa domowego. Są to: wszelkiego rodzaju przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny, a więc wózki i części do nich, opony, kule, protezy, obuwie ortopedyczne, aparaty słuchowe, okulary, laski, chodniki, rotor, materace i poduszki przeciwoleżynowe, chwytaki itp., także urządzenia ułatwiające komunikowanie się (np. telefony dla niewidomych, dla osób mających trudności z przemieszczaniem się). Trudno wymienić wszystkie rzeczy, które mogłyby znaleźć się na tej liście, zresztą nie ma takiej. Zasadą podstawową jest związek pomiędzy przedmiotem/ sprzętem, a określoną, konkretną niepełnosprawnością. Zakup tego samego przedmiotu w jednym przypadku będzie uzasadniony (np. telefax dla osób niesłyszących, dyktafon dla niewidomych), w innym może być zakwestionowany. Jeśli urządzenie nie ma związku z konkretnym schorzeniem, to urząd skarbowy może zakwestionować celowość tego odliczenia. Od 2004 r. wyraźnie wykluczono możliwość odliczania wydatków na zakup sprzętu gospodarstwa domowego.
- 4) zakup wydawnictw i materiałów szkoleniowych,** stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności: książki, broszury, kasety audio, wideo dotyczące np. metod usprawniania, prasa dla osób niepełnosprawnych.
- 5) odpłatność za pobyt na turnusie rehabilitacyjnym.**
- 6) odpłatność za pobyt na leczeniu w zakładzie lecznictwa uzdrowiskowego, za pobyt w zakładzie rehabilitacji leczniczej, zakładach opie-**

**kuńczo-leczniczych i pielęgnacyjno-opiekuńczych oraz odpłatność za zabiegi rehabilitacyjne.**

- 7) opłacenie przewodników** osób niewidomych I lub II grupy inwalidztwa oraz osób z niepełnosprawnością narządu ruchu zaliczonych do I grupy inwalidztwa, w kwocie nieprzekraczającej 2280 zł.
- 8) utrzymanie przez osoby niewidome, o których mowa w punkcie 7, psa przewodnika,** w kwocie nieprzekraczającej 2280 zł.
- 9) opieka pielęgniarska w domu nad osobą niepełnosprawną** w okresie przewlekłej choroby uniemożliwiającej poruszanie się oraz usługi opiekuńcze świadczone dla osób niepełnosprawnych zaliczonych do I grupy inwalidztwa.
- 10) opłacenie tłumacza języka migowego.**
- 11) kolonie i obozy dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz dzieci osób niepełnosprawnych,** które nie ukończyły 25 roku życia.
- 12) leki** – w wysokości stanowiącej nadwyżkę ponad kwotę 100 zł miesięcznie, jeżeli lekarz specjalista stwierdzi, że osoba niepełnosprawna powinna stosować określone leki stale lub czasowo. Odliczyć można np. maści przeciwoleżynowe dla osób długotrwale unieruchomionych. Jeśli np. w lipcu, w związku z naszym schorzeniem/ niepełnosprawnością (ale nie np. grypą), wydaliśmy na leki 150 zł, to odliczamy 50 zł (150 zł – 100 zł). Jeśli w sierpniu wydaliśmy 80 zł, to nie odliczamy za ten miesiąc żadnej kwoty.

**UWAGA:** Musimy posiadać zaświadczenie lekarza specjalisty o konieczności stosowania konkretnych leków związanych z daną niesprawnością. Ulga przysługuje tylko osobom niepełnosprawnym i nie mogą z niej korzystać, np. osoby starsze lub chore, jeśli nie mają orzeczenia o niepełnosprawności.

- 13) odpłatny, konieczny przewóz na niezbędne zabiegi leczniczo-rehabilitacyjne:**
- osoby niepełnosprawnej – karetką transportu sanitarnego,
  - osoby niepełnosprawnej zaliczonej do I lub II grupy inwalidztwa oraz dzieci niepełnospraw-

nych do lat 16 – również innymi środkami transportu.

- 14) używanie samochodu osobowego**, stanowiącego własność (współwłasność) osoby niepełnosprawnej zaliczonej do I lub II grupy inwalidztwa lub podatnika mającego na utrzymaniu osobę niepełnosprawną zaliczoną do I lub II grupy inwalidztwa albo dzieci niepełnosprawne do lat 16, dla potrzeb związanych z koniecznym przewozem na niezbędne zabiegi leczniczo-rehabilitacyjne, w kwocie nieprzekraczającej 2280 zł.

**UWAGA:** Mimo że nie wynika to jasno z przepisów, można spotkać się z żądaniem urzędu skarbowego przedstawienia dokumentów poświadczających korzystanie z zabiegów leczniczo-rehabilitacyjnych.

- 15) odpłatne przejazdy środkami transportu publicznego** związane z pobytem:
- na turnusie rehabilitacyjnym,
  - w zakładach, o których mowa w pkt 6,
  - na koloniach i obozach dla dzieci i młodzieży, o których mowa w pkt 11.

W przypadku odpłatnych przejazdów transportem publicznym zachowajmy bilety!

### Wymagane dokumenty

Aby odliczyć wymienione wyżej wydatki musimy posiadać rachunki. Na przykład w przypadku prac adaptacyjno-remontowych konieczne są faktury wystawiane przez płatnika VAT. Nie dotyczy to wydatków określonych w punktach: **7), 8) i 14)**. Tu przyjęto rozwiązanie bez rachunków. Nie oznacza to, iż obowiązuje zupełna dowolność, więc np. jeśli osoba niewidoma nie posiada psa (pkt 8) albo niepełnosprawny nie ma samochodu (pkt 14), to oczywiście nie może odliczać tych kwot.

Wydatki na cele rehabilitacyjne można odliczyć, jeżeli nie były finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), zakładowego funduszu rehabilitacji, Narodowego Funduszu Zdrowia, zakładowego funduszu świadczeń socjalnych albo nie zwrócono ich podatnikowi w jakiegokolwiek innej formie. W przypadku, gdy

wydatki były częściowo finansowane z tych źródeł, odlicza się różnicę pomiędzy poniesionymi wydatkami, a kwotą dofinansowania. **Odliczamy więc tylko te wydatki, które sami pokryliśmy.**

### Przykład I:

*Koszt turnusu rehabilitacyjnego to 1700 zł, z tego 500 zł pokrywa powiatowe centrum pomocy rodzinie. 1200 zł zapłaciliśmy z własnej kieszeni – odliczamy wtedy tylko te 1200 zł.*

### Przykład II:

*Otrzymaliśmy wózek ze stowarzyszenia – nie odliczamy nic. Inaczej jest jeśli częściowe koszty zakupu wózka pokrywa Narodowy Fundusz Zdrowia. Wysokiej jakości wózek aktywny kosztuje np. 5000 zł – NFZ pokrył 1500 zł. Dostaliśmy jeszcze dofinansowanie z PFRON w wysokości 2250 zł. Sami musieliśmy dołożyć 1250 zł – i jest to właśnie kwota, którą możemy odliczyć.*

**UWAGA:** Przypominamy, że wydatki na cele rehabilitacyjne odliczamy od dochodu przed opodatkowaniem, a nie od kwoty podatku.

### Kto może odliczać wydatki na cele rehabilitacyjne

W zależności od tego, kto poniósł wydatki może to być:

- osoba niepełnosprawna, albo
- podatnik, na którego utrzymaniu jest osoba niepełnosprawna, jeżeli w roku podatkowym dochód osoby niepełnosprawnej nie przekroczył kwoty 9120 zł (w całym 2009 r.). Przepisy zaliczają do tych podatników: współmałżonka, dzieci własne, przysposobione oraz dzieci przyjęte na wychowanie, pasierbów, rodziców, rodziców współmałżonka, rodzeństwo, ojczyma, macochę, zięcia i synową.

**Rachunki muszą być wystawione na osobę, która będzie odliczała ten wydatek.**

### Przykład:

*Syn uległ wypadkowi i otrzymuje najniższą rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. W całym roku jego dochód nie przekroczy 9120 zł. Ojciec może odliczyć wydatki na wózek, poduszkę przeciwoleżynową itd., ale rachunki muszą być wystawione na ojca.*

### Osoba, której dotyczy dany wydatek musi posiadać jeden z dokumentów:

- orzeczenie o zakwalifikowaniu do jednego z trzech stopni niepełnosprawności (wcześniej było to odpowiednio orzeczenie zaliczające do I, II albo III grupy inwalidztwa),
- decyzję przyznającą rentę z tytułu całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy, rentę szkoleniową, albo rentę socjalną,
- orzeczenie o niepełnosprawności dziecka do 16 r. życia.

Jeśli w opracowaniu mowa jest o I lub II grupie inwalidztwa należy przez to rozumieć osoby posiadające orzeczenie:

- o znacznym stopniu niepełnosprawności lub o całkowitej niezdolności do pracy oraz niezdolności do samodzielnej egzystencji albo o zaliczeniu do I grupy inwalidztwa,
- o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności lub całkowitej niezdolności do pracy albo o zaliczeniu do II grupy inwalidztwa.

Informacje o zasadach określania stopnia niepełnosprawności, niezdolności do pracy czy samodzielnej egzystencji można znaleźć w opracowaniu z serii „Poznaj Swoje Prawa” pt. „Niepełnosprawni – orzecznictwo rentowe i pozarentowe”.

### Jak oblicza się podatek

Po odliczeniu od dochodu określonych wyżej wydatków otrzymujemy **podstawę opodatkowania** (czyli: dochód – odliczenia).

Teraz obliczamy podatek. To, ile płacimy podatku, zależy od tego, w którym przedziale mieści się podstawa opodatkowania.

Podstawa obliczenia podatku w złotych	Podatek wynosi
I. do kwoty 85.528 zł	18% minus 556,02 zł
II. ponad 85.528 zł	14.839,02 zł plus 32% nadwyżki ponad 85.528 zł

### Składka zdrowotna

Obliczony podatek dochodowy w pierwszej kolejności ulega obniżeniu o kwotę składki na powszechne ubezpieczenie zdrowotne. Chociaż składka ta wynosi w 2009 r. 9,00% odlicza się ją od podatku dochodowego tylko do wysokości 7,75% podstawy wymiaru.

### Ulga na dzieci (zwana też ulgą prorodzinną)

Ulga przysługuje podatnikom **na każde małoletnie dziecko**, w stosunku do którego w roku podatkowym podatnik:

- wykonywał władzę rodzicielską,
- pełnił funkcję opiekuna prawnego, jeżeli dziecko z nim zamieszkiwało,
- sprawował opiekę w formie rodziny zastępczej.

Ulga przysługuje również podatnikom utrzymującym **dzieci pełnoletnie**, które:

- otrzymywały zasiłek pielęgnacyjny lub dodatek pielęgnacyjny albo rentę socjalną (czyli na dzieci niepełnosprawne),
- do ukończenia 25 lat uczące się w szkołach (przez co rozumie się również szkoły wyższe), jeśli dzieci te nie uzyskały w roku podatkowym dochodów podlegających opodatkowaniu (z pewnymi wyjątkami), w związku z wykonywaniem przez tych podatników ciężącego na nich obowiązku alimentacyjnego oraz w związku ze sprawowaniem funkcji rodziny zastępczej.

W 2009 r. ulga przysługuje w wysokości **92,67 zł miesięcznie na dziecko**. Kwota 92,67 zł to 1/6 kwoty zmniejszającej podatek określony w pierwszym przedziale skali (dla 2009 r. kwota zmniejszająca podatek to 556,02 zł). Ulga przysługuje za każdy miesiąc, w którym podatnik wykonywał władzę rodzicielską, sprawował opiekę lub pełnił funkcje rodzica zastępczego. Ulga nie przysługuje od miesiąca kalendarzowego, w którym dziecko na podstawie orzeczenia sądu zostało umieszczone w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych albo wstąpiło w związek małżeński. Ulga na jedno dziecko (za cały rok) wyniesie **1112,04 zł**. Należy pamiętać, że nie można już skorzystać z pełnego (rocznego) odliczenia, jeśli wychowujemy dziecko przez część roku (np. kiedy urodziło się ono w lipcu).

Odliczenie dotyczy łącznie obojga rodziców, opiekunów prawnych lub rodziców zastępczych pozostających w związku małżeńskim. Kwotę ulgi mogą odliczyć w częściach równych lub w dowolnej proporcji przez siebie (przez rodziców) ustalonej.

Odliczenia dokonuje się podając w PIT liczbę dzieci i ich numery PESEL, a w przypadku braku tych numerów – imiona, nazwiska oraz daty urodzenia dzieci. Należy jednak być przygotowanym do tego, że na żądanie urzędu skarbowego lub kontroli skarbowej, mamy obowiązek przedstawić zaświadczenia, oświadczenia oraz inne dowody niezbędne do ustalenia prawa do ulgi, w szczególności:

- odpis aktu urodzenia dziecka,
- zaświadczenie sądu rodzinnego o ustaleniu opiekuna prawnego dziecka,
- odpis orzeczenia sądu o ustaleniu rodziny zastępczej lub umowę zawartą między rodziną zastępczą a starostą,
- zaświadczenie o uczęszczaniu pełnoletniego dziecka do szkoły.

### Podatek należny

Obliczony należny podatek porównujemy z kwotą zaliczek na podatek wpłacanych przez cały rok podatkowy i albo dopłacamy różnicę należną fiskusowi, albo czekamy na zwrot nadpłaty z urzędu skarbowego. Możemy jeszcze skorzystać z możliwości przekazania 1% naszego podatku organizacji pożytku – piszemy o tym poniżej.

### 1% dla organizacji pożytku publicznego

Od kilku lat istnieje możliwość przekazania 1% podatku **organizacji pożytku publicznego**.

Wypełniając zeznanie podatkowe, wskazujemy organizację pożytku, podając jej nazwę i numer wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego oraz kwotę, którą chcemy przekazać na rzecz tej organizacji (oczywiście ta kwota nie może przekroczyć 1 proc. podatku). Samej wpłaty z części naszego podatku dokonuje urząd skarbowy. Należy pamiętać, iż konieczne jest złożenie zeznania w terminie, tj. do 30 kwietnia roku, w którym

składamy PIT oraz zapłata należnego podatku (nie później niż 2 miesiące po upływie terminu do złożenia zeznania). W przeciwnym razie przekazanie 1% nie nastąpi. Jeśli zapomnieliśmy lub z innego powodu nie wskazaliśmy w PIT organizacji pożytku, to możemy to jeszcze zrobić w korekcie zeznania, jeśli złożymy ją w ciągu dwóch miesięcy od upływu terminu dla złożenia zeznania (czyli najczęściej do końca czerwca).

Obliczając 1% podatku zaokrąglamy tę kwotę do pełnych dziesiątek groszy w dół.

Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego prowadzi w formie elektronicznej i zamieszcza na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej wykaz organizacji pożytku publicznego, na które można przekazać 1% podatku (<http://www.mpips.gov.pl/bip>). Wybierając organizację pożytku, należy kierować się wykazem z tej strony. Wskazanie organizacji spoza wykazu spowoduje, że nasz 1 proc. nie trafi do żadnej organizacji, tylko do budżetu.

Aktualnych informacji o zasadach odliczania 1 proc. warto szukać w internecie na stronach:

<http://www.pozYTEK.gov.pl> i <http://www.ngo.pl>.

### O czym należy pamiętać

Musimy bardzo dokładnie czytać polecenia zawarte w poszczególnych rubrykach deklaracji podatkowej i starannie wykonywać wszelkie obliczenia.

Należy dokładnie i czytelnie wypełnić deklarację podatkową. Błędy w obliczeniach mogą zostać potraktowane jako oszustwo.

Pamiętajmy, że mamy **obowiązek** zachowania dokumentów potwierdzających wydatki (np. rachunki, faktury, bilety) przez 5 lat, licząc od końca roku, w którym upłynął termin płatności podatku. Dokumenty zachowujemy w domu – nie dołączamy ich do zeznania podatkowego.

W razie wątpliwości przy wypełnianiu deklaracji, warto poprosić o wyjaśnienie w informacji urzędu skarbowego. Można też udać się do doradcy podatkowego, ale jest to usługa płatna.

Za dany rok rozliczamy się do 30 kwietnia roku następnego. Jeśli przekroczymy termin, to będziemy musieli zapłacić odsetki karne. Zaletą wcześniejszego rozliczenia się, czyli np. już w styczniu danego roku, a nie w ostatniej chwili np. 29 kwietnia, jest wcześniejszy zwrot nadpłaconego podatku.

Zeznanie podatkowe wysyłamy pocztą (listem poleconym, jeszcze lepiej z potwierdzeniem odbioru) albo zanosimy bezpośrednio do urzędu skarbowego. Warto zrobić kopię zeznania dla siebie i potwierdzić na kopii jego złożenie w urzędzie skarbowym (jeśli zanosimy osobiście). Istnieje możliwość wysłania zeznania podatkowego drogą elektroniczną. Interaktywne formularze PIT można pobrać ze strony internetowej:

<http://www.e-deklaracje.gov.pl>. Do złożenia takiego zeznania nie jest potrzebny podpis elektroniczny.

Jeżeli osoba wezwana przez urząd skarbowy (np. do złożenia wyjaśnień), nie może stawić się z powodu *choroby, kalectwa lub innej ważnej przyczyny, organ podatkowy może przyjąć wyjaśnienie lub zeznanie albo dokonać czynności w miejscu pobytu tej osoby (art. 155 § 2 ustawy z dn. 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa, Dz. U. z 2005 r., Nr 8, poz. 60 z późn. zm.)*.

Warto zapoznać się z informacjami zamieszczonymi w internecie, patrz np. strony:

- <http://www.mf.gov.pl> (Ministerstwo Finansów) czy
- <http://www.is.waw.pl> (Izba Skarbowa w Warszawie).



**poradnik.ngo.pl**

Najnowszy poradnik dla zakładających i prowadzących organizację – dostępny on-line i bezpłatnie!

Znajdziesz w nim informacje i porady:

- » jak założyć organizację pozarządową » jak uzyskać status OPP i z czym to się wiąże
- » jak współpracować z administracją » oprócz tego: akty prawne, ważne terminy, wiadomości prawne

**Nie czekaj! Odwiedź [poradnik.ngo.pl](http://poradnik.ngo.pl) już dziś!**